

צילומים: ג'רמי פלדמן, אוראל כהן, עמית שעל

עו"ד ולנרמן, משרד וינרוט: "תמיד טוב לבוא עם טייפ מנהלים שיעמוד על השולחן. העד לא יודע מתי אתה הולך להשמיע לו דברים שאמר בעבר, וזה מערער לו את הביטחון"

בתיק, בדין ובפסיקה הרלבנטיים. אם אתה בא מוכן, אתה יכול לתפוס את העד בשקרים קטנים, בסתירות. ההכנה היא לב לבו של המקצוע הזה, וזו אמנות". לדברי ולנרמן, ההכנה הטובה ביותר היא סימולציה: "אין דבר טוב יותר מאשר לנסות את החקירה הנגרית על עורך דין במשרד, שישחק את תפקיד העד וינסה למצוא את כל הבקיעים בחקירה".

כשהחקירה קורסת

ועדיין, למרות כל הניסיון והכשרון וההכנה המדוקדקת ביותר, לכל עורך דין שמנהל חקירות נגדיות קורה שהחקירה קורסת בזמן אמת, מול העד על דוכן העדים. במקרה כזה, מסביר מוטולה, הכי חשוב לא לאבד את קור הרוח והביטחון העצמי.

"אנחנו אף פעם לא יודעים אם קו החקירה קורס בעיני הצד השני ובעיני בית המשפט. לכן, הייתי ממליץ לשמור איזה משפט פאנץ' ליי, להגיד אותו בטון כוטח בסוף החקירה ולהתיישב. אסור לתת לשופט את התחושה שהובסת". בכלל, מוטולה ממליץ לא להתעקש: "כשהחקירה לא מתקדמת טוב והעד לא נותן לך את התשובות שאתה רוצה, אל תתווכח איתו. אם אתה רואה קיר, אל תיכנס בו".

המר טוענת שבמקרים כאלה רצוי לדבוק בפרטים: "ההכנה בוצעה על סמך פרטים עובדתיים אובייקטיביים פשוטים, והם אלה שיכולים להציל את המצב. אם העניינים מסתבכים, אפשר לחזור לבסיס ההכנה, לעובדות". ולנרמן חוזר לאלמנט התדמיתי: "שאף אחד לא יידע שקרסת. המטרה היא השופט, והחוכמה היא לגרום לשופט להבין שהכל הלך כמתוכנן, ושאתה צועד בנתיב שאותו תכנת מראש".

eitay.har-or@calcalist.co.il

של גברים. "הרבה פעמים בזכות זה אני מקבלת את התשובות שאני רוצה: עיניים, חיוך, תמיד בשיטה המנומסת. אני מושכת אותם בלשון להגיד דברים שהם לא לגמרי רצו להגיד. אני מסתובבת, אומרת משפטים חדים וקצרים, משנה את האינטונציה של הקול, מנסה לתת תחושה נעימה וטובה".

"חושב בעמידה"

באשר לתכונות הנדרשות מעורך דין כדי להיות לייטגטור טוב בחקירות נגדיות, ישנה הסכמה בין המרואיינים. "חריפות, זיכרון מעולה ויכולת אלתור", אומרת המר, ומוטור לה מסכים: "לייטגטור טוב הוא זריז מחשבה, ומה שנקרא 'חושב בעמידה'. יש לו יכולת לשנות את החקירה בהתאם למה שהוא שומע בזמן אמת, תוך ניצול יתרון המידע שיש לו על פני העד. כמו כן צריכים להיות לו סבלנות, ריכוז, הקשבה וזיכרון מעולה". ולנרמן מציין את החשיבות של הכרה מלאה של החומר, שליטה עצמית, ושוב – יכולת אלתור.

מוטולה מוצא שיש חשיבות גדולה גם לסגנון, וממליץ לשמור על ניימוסים טובים: "גם אם אתה באופייך תוקפני, תכונה שיכולה להיות חסרה, אל תשפיל את העד ואל תעליב אותו. גם כשאתה 'מכניס' לו, עשה זאת תוך שמירה על כבודו. אל תרים קול, כי אחרת השומעים יתייחסו לסיגנון ולא לתוכן, והשופט ירצה לגונן על העד. לא להפחיד, לא להעליב ולא להתעלל".

מעבר לכך מדגישים כולם כי המפתח לחקירה נגרית מוצלחת הוא הכנה נכונה. "ההכנה היא מאוד סייזיפית", אומר מוטולה. "היא אפורה ומתישה וארוכה מאוד. אבל אין שום ספק שאתה חייב להיות בקי לגמרי

עו"ד המר, משרד קנטור אלחנני: חשוב לשתוק כשהעד נותן תשובת מחץ. יש עורכי דין שמנסים להדגיש, לחזור, להרחיב. כשנותנים לך תשובה טובה – עבור הלאה. אחרת העד עלול לשים לב ולתקן את עצמו"

עו"ד מוטולה, משרד נשיץ: היה לי עד שטען שעקצו אותו בעסקה כי הוא לקוי ראייה. התקרבותי אליו עם פיסת נייר, וכאילו במקרה הפלתי אותה. הוא אמר לי 'תרים את הנייר'. אמרתי 'תודה רבה', והסתכלתי על השופט בחיוך"

כך תוציא מהעד מידע שיעזור ללקוח שלך

לשפד את העד

מהכנה מתישה ומדוקדקת, דרך כושר אלתור ועד לשימוש בטריקים תיאטרליים – עורכי דין בתחום הליטיגציה חושפים את ה"אמנות" שמאחורי החקירה הנגדית, ומזהירים: גם כשהחקירה קורסת, לעולם אל תודה בכך

איתי הראור

בסוף נשארים רק שניים. עד ועורך דין, חוקר ונחקר, זה מול זה, דרוכים לקראת מאבק מילולי, מחשבתי, פסיכולוגי.

אחרי כל ההכנות, חוות הדעת, כתבי הטענות והתצהירים, פעמים רבות אלה הם הדיונים שיכריעו את גורלו של המשפט כולו. לכן אין זה פלא שרבים מעורכי הדין שבחרו כעיסוקם העיקרי את ההופעה באולמות בתי המשפט, מתייחסים לניהול שלב החקירה הנגדית כאמנות של ממש. "חקירה נגדית של עד בבית המשפט היא הכלי החשוב ביותר לחשיפת האמת", מדגיש עו"ד עופר מוטולה, שותף בכיר במשרד עו"ד נשיץ, ברנדס ושות', "אבל היא גם יכולה לגרום לנזק עצום. הטעות הגדולה ביותר שעורך דין יכול לעשות בחקירה נגדית היא לשאול שאלה שהוא לא יודע את התשובה עליה. במקרה כזה, העד יכול לתת תשובה שדווקא תמוטט את ההגנה. צריך תמיד להיזהר שלא להוציא מעד פרטים שזיקוק לך.

"לא כמו בסרטים"

"אחת החוכמות הגדולות היא לדעת מה לא לשאול. לפעמים שתיקה או

איישאלה יכולה להיות חשובה יותר. באופן כללי, המטרה היא להוציא מהעד את האמת שטובה לתיק של הל"קוח שלך. זה לא כמו בסרטים שאתה רואה איך העד נשבר". עו"ד שרון המר, ליטיגטורית במשרד קנטור אלחנני, טוענת שהטעות הגדולה ביותר שעורך דין יכול לעשות בחקירה נגדית היא להקריא לעד את השאלות מדף שהוכן מראש במש"ד. "עורך דין לא יכול להרשות לעצמו להיצמד לרף ולא לשים לב להלך הרוח באולם הדיונים מצד העד ומצד השופט", היא מסבירה. "להיפך, עליו להקשיב תמיד לדברים שנאמרים ולשנות את קו החקירה בהתאם. "היה לי פעם תיק של שריפה בשדה פתוח, וכשחקרתי את העד מטעם רשות הכיבוי, שעל בסיס עדותו נולדה התביעה, הרגשתי תוך כדי חקירה שהוא בכלל לא היה במקום. החלטתי לעשות מה שברדך כלל אומרים לא לעשות, ולשאול שאלה שלא ידעתי את התשובה עליה. אמרתי לו: 'תגיד, נכון שלא היית שם בכלל?', והוא השיב 'נכון', ובזה התמוטטה כל טענת התביעה". מעבר לכך, מדגישה המר, "חשוב לשתוק כשהעד נותן תשובת מחץ. יש עורכי דין שמנסים להדגיש, לח

זור, להרחיב. כשנותנים לך תשובה טובה – עבור הלאה. עזוב את הנושא. אחרת העד עלול לשים לב ולתקן את עצמו". עו"ד ישראל ולנרמן ממשרד יעקב וינרוט ושות', המנהל תיקים פליליים מהגדולים בארץ ובין היתר מייצג את שר האוצר לשעבר אברהם הירשזון במשפטו, מסכים: "הטעות הגדולה ביותר לפעמים היא לשאול את השאלה הנוספת. פעמים רבות העד מאשר משהו בחקירה הנגדית, ועורך הדין מתפתה לשאול שאלה נוספת. אבל הבעיה היא ששאלה כזו נותנת לעד אפשרות לתקן את תשובתו הקודמת. צריך לזכור שהמטרה היא לא לנצח את העד".

שפן מהכובע

הבחירה בטכניקת החקירה הנגדית הספציפית שבה ייעשה שימוש במשפט יכולה להיות קריטית להצלחתה, ולכל עורך דין הטכניקה המועדפת עליו. "אני חסיד החקירות הקצרות יחסית", אומר מוטולה, "מוטב להתמקד בארבע-חמש מטרות, בלי להתפורז". מוטולה מוסיף כי יש לשים לב כל הזמן לכך שהשופט קשוב ומתרגם מהשאלות ומהתשובות. הוא גם מאמין

גדול בשימוש בעזרים חיצוניים: "בא עד שנותן גרסה שרעה לאינטרסים שלך ואז אתה שולף איזה שפן מהכובע, חקירה של חוקר פרטי שאסף עליו חומר, מסמך שאתה שולף ומראה דברים הפוכים למה שהציג בעדותו, משהו שמפגין את האינטרס שיש לו בעניין, וכדומה. זה היתרון הכי גדול של חוקר על נחקר. העד לא יודע לקראת מה הוא הולך. אם אתה בקי לגמרי בעובדות, יש לך הרבה כוח". ולנרמן מגלה טריק קטן ויעיל שבו הוא אוהב להשתמש: "תמיד טוב לבוא עם טיפ מנהלים שיעמוד על השולחן. העד לא יודע מתי אתה הולך להשמיע לו דברים שאמר בעבר, וזה מערער לו את הביטחון". מוטולה נזכר במקרה ספציפי שבו הפעיל שיטת חקירה מעניינת, שדווקא נשמעת כאילו היא לקוחה מסרט הוליוודי: "היה לי פעם עד שטען שעקצו אותו בעסקת מקרקעין כי הוא לקוי ראייה. לקחתי פיסת נייר והתקרבותי אליו במטרה לשאול אותו שאלות, ואז כאילו במקרה הפלתי את הנייר. הוא אמר לי 'תרים את הנייר שנפל לך'. אמרתי לו 'תודה רבה', והסתכלתי על השופט בחיוך". המר לא מתביישת להודות בשימוש ביתרונה כאשה בניהול חקירה נגדית